

Carl Bildt: Tal på Moderaternas kommunala rikskonferens 1998

Talare

Carl Bildt
Partiledare, Moderaterna

Datum

27 mars 1998

Plats

Göteborg

För tre år sedan - i slutet av mars 1995 - talade jag senaste gången på den kommunala rikskonferensen. Då var vi i Karlstads fina nya kongresscenter.

Sedan dess har ni varit i Jönköping och i Linköping. Och jag har varit i Sarajevo.

Jag läste i går igenom vad jag sade då i Karlstad för tre år sedan. Om Sveriges situation just då. Om våra moderata uppgifter.

Jag talade om vår avgörande uppgift ”som bärare av hoppet om förändring och förnyelse i den framtidsdebatt Sverige så innerligt väl behöver.” Om hur vi måste bereda marken för den nationella reformpolitik som skulle komma att krävas. ”Om företagandets förutsättningar. Om en ny balans mellan stat och samhälle. Om individers och familjers möjlighet till valfrihet och ansvarstagande.”

Men jag stannade inte vid våra gränser.

Jag talade om hur viktigt det var för oss ”att vara med och bygga en ny samarbets- och säkerhetsordning i Europa, som kan rida spärr mot den åternationalisering av utrikes- och säkerhetspolitiken som annars kan komma, och vars konsekvenser då kan spridas från Bosnien till Belgien eller Baltikum på ett sätt som aldrig kommer att lämna oss oberörda eller utanför eller neutrala.”

Föga anade jag då, att min egen verklighet under mer än två år skulle bli en annan än Karlstad och Jönköping och Linköping och Stockholm. Att jag skulle få som uppgift att med europeisk och internationell samverkan försöka att stoppa ett krig, och att börja att bygga en fred.

När ni satt i Jönköping för två år sedan satt jag i de kalla ruinerna i Sarajevo och såg en ny flyktingtragedi utspelas när oförsonligheten och skräcken ledde till en ny massflykt. Vi fick förhandla och förhandla i dygn, veckor för minsta kontakt, minsta handslag, minsta början på någonting som en gång skulle kunna bli försoning och en dag en verklig fred.

När ni satt i Linköping för ett år sedan hade vi kommit lite, lite längre. Organiserat demokratiska val. Fått forna fiender att börja att förenas i gemensamt arbete. Börjat höra hammarslagen när ruinerna åter började att få tak. Kunnat - då och då - se tårarna av glädje hos familjer som äntligen kunde återförenas. Börjat att rulla tillbaka hatet och oförsonligheten.

Och sedan dess har det fortsatt. Jag gläds varje gång min efterträdare där nere ringer mig och berättar. Ofta om svårigheter. Men också allt oftare om det som fortsätter att gå framåt. Om att det finns hopp för denna fred - mer ambitiös än någon tidigare, mer bräcklig än de allra flesta.

Jag tackar er för att ni hade vidsynen att tolerera att er partiordförande under dessa år var inte här, utan i stället där. För att ni också förstod, att det får inte finnas några gränser för det vi bryr oss om, för de insatser vi kan bli kallade att utföra, för de uppgifter som våra idéer och vårt engagemang kan komma att ställa oss inför.

I debatten ser jag då och då antydningar om att det inte är möjligt att engagera sig samtidigt för människor i andra länder och i vårt eget. Att den som är engagerad för människor där inte kan vara engagerad för människor här. Eller tvärt om.

För mig - och jag tror för de allra flesta av oss - är det precis tvärt om. Vi förändrar inte karaktär, engagemang eller samhällsyn när vi passerar statsgränser. Tvärtom. Det vi lär oss i andra länder kan ge oss ny inspiration när det gäller arbetet också i vårt eget. Och det vi bär med oss från vårt eget samhälle kan ge oss styrka i engagemanget också utanför våra gamla gränser.

I går hade jag möjlighet att bjuda Wei Jingshen på lunch, direkt efter det att han kommit till Sverige.

Han växte upp som hängiven kommunist i det fjärran Kina. Blev rödgardist under 1960-talet. Men kom så småningom att inse det socialistiska systemets förtryck och förfall. Arresterades för sin väggtidning om demokrati 1979, och kom sedan att tillbringa närmare två decennier i fängelser, arbetsläger och övervakning innan han i november förra året efter omfattande internationella påtryckningar släpptes, fick resa till USA, och nu har möjlighet att i den fria världens alla länder tala om den mänskliga frihetens avgörande betydelse för varje individs och varje samhälles möjligheter till utveckling.

Wei Jingshen vill se en stark svensk röst för frihet i världen. Han känner inte mycket av vårt land. Han har hört om vår nuvarande statsministers uttalande om stabiliteten. Han hade fått veta att hans fångvaktare varit på statsstödd utbildning i Sverige. Han hoppades nu på vårt stöd för sina idéer.

Vi talade om den fria ekonomin och den fria samhällets betydelse för människans möjligheter till utveckling. Om hur de stora systemen med sina stora ord ofta förtrycker och förgör de små människorna. Om hur strävan efter stabilitet ofta blir en politik för förstelning, ibland t o m förtryck.

Och det är en sanning som gäller oavsett nation. Den sanningen är lika giltig och lika viktig oavsett om vi talar om Shanghai eller om Sarajevo eller om Stockholm. De grundläggande principerna för hur ett värdigt samhälle skall byggas och organiseras är desamma. Och vårt engagemang för våra idéer här är också ett engagemang för våra idéer där.

Vi talade om friheten. Och jag slås ofta av hur sällan detta ord - med dess oerhörda kraft för miljarder människor runt om i världen - hörs i vår samhällsdebatt eller vår politiska dialog.

Jag tror att det är uttryck för någonting som är mycket mer grundläggande än vad vi kanske ofta tänker på.

Att det är uttryck för att vi i vårt land alltför ofta försökt att bygga samhället uppifrån, från systemets utgångspunkt, i stället för underifrån, med utgångspunkt i den enskilde individen, den enskilda familjen eller det enskilda företaget. Deras frihet. Deras ansvarstagande. Deras företagande och deras framtid.

Det finns historiska förklaringar till detta.

Vi är ett land som aldrig upplevt revolution eller omstörtning. Där den kollektivism som socialismen i sin strävan efter ett modernare samhälle - för så var det! - kunde växa fram snabbare och starkare än i många andra. Där ett nytt system kunde tas fram med avsikt att från ovan ställa allt till rätta. Efter en plan och en ritning bygga upp ett hem för ett folk och en framtid.

Och där detta systembyggande sedan sakta kunde glida över i systemvårdande och sedan lika sakta men säkert till renodlat systembevarande.

Som - om det inte kan brytas - förr eller senare glider över i systemets förfall och undergång.

Så kommer det att bli i Kina. Dess diktatur är i grunden lika instabil som varje annan diktatur genom historien varit. Demokratin kan förvisso vara stökig och svår på mångahanda sätt. Men den frihet den ger individer, familjer och företag öppnar upp möjligheten för den kontinuerliga förändring och förnyelse som är själva utvecklingens kärna.

Det är viktigt att se friheten som demokratin själva kärna. Att se demokratin som frihetens värn och vän - inte dess motståndare.

Jag säger det också mot bakgrund av vår svenska debatt. Härförleden anklagades jag i en debattartikel för att vilja begränsa demokratin i Sverige. Ja, för att i grund och botten vara en av dess motståndare. Det var hårda ord från ett antal höga herrar.

Men deras demokrati handlade inte om att öka människornas frihet. Deras demokrati handlade i stället om att värna statens makt.

Och förvisso förutsätter ett anständigt och mänskligt samhälle en fungerande stat. Den ger oss en tydlig rättsordning. Den tryggar vår fred. Den har ett grundläggande ansvar för skola och utbildning. Den är ett uttryck för det sociala ansvarstagande för de som har det sämst som är en självklarhet.

Men staten är aldrig detsamma som samhället. Statens makt måste alltid, så långt detta över huvud taget är möjligt, respektera individens frihet.

Detta är ingen ny tanke eller ny tes. Den är lika gammal som människans strävan efter att förena friheten med ordningen. Men jag tror att den kommer att bli allt viktigare och viktigare i den tid vi nu är på väg in i.

Ty jag är alldeles övertygad om att vi bara befinner oss i början av den utveckling där friheten kommer att bli allt viktigare och allt starkare i alla länder och i alla samhällen. Övergången från gårdagens industridominerade samhälle, till det informations- och kunskapssamhälle vi blott har börjat att se konturerna av, är också övergången till ett samhälle där friheten kommer att betyda allt mer och mer för samhällets förmåga till förnyelse och förändring - till framtid.

De stora gamla systemens tid är förbi. Den nya frihetens era har börjat. När vi gick in i 1900-talet var det kollektivismen som var på marsch genom världen. När vi nu kommer att gå in i 2000-talet är det friheten som bryter fram på alla fronter.

Men denna frihet måste bygga också på ansvar. Frihet och ansvar är två sidor av samma sak. Och detta ansvar har sin grund i klara och fasta värderingar.

I förgår satt jag och talade med Norges statsminister Kjell Magne Bondevik om också dessa saker. Om hur den nya norska regeringen har tillsatt en värdekommission för att få en ny diskussion på bredden av samhället om just behovet av värden och värderingar.

Jag tror att det finns gränser för vad man kan använda statliga kommissioner till i denna tämligen kommissionsnedtyngda tid. Men om behovet av en ny betoning av värden och värderingar, hand i hand med betydelsen av den ökade friheten, borde det inte råda några delade meningar.

Därför att då handlar det åter om att bygga framtiden underifrån. Det är när vi ställer frågan om värdena - vad som är viktigast för oss, för våra närmaste, för de som är våra medmänniskor oavsett om de finns i Shanghai, Sarajevo eller Sävsjö - som vi också kommer vårt eget politiska uppdrag allra närmast.

Freden. Omsorgen om barnen. Närheten till våra vänner. Tryggheten i hemmet. Att kunna vidga den egna friheten. För att också kunna ta ett större ansvar.

Och att nu göra detta i en tid där gränser mellan nationer rivs, vetenskapen strävar mot nya horisonter, ekonomi och teknik revolutioneras och nya värderingar allt tydligare sätter sin prägel på utvecklingen i världen i dess helhet.

Strävan efter friheten. Och viljan till ansvarstagande.

Det är ur detta som vårt politiska uppdrag alltid måste hämta sin inspiration.

I Karlstad för tre år sedan hade vi ett val bakom oss. Som moderater hade vi - mot alla odds- stärkt våra positioner en liten bit. Men det var inte det viktiga. Vi hade förlorat den verkställande politiska makten runt om i Sverige.

Vi hade under 1990-talets början vänt en ekonomi i fritt fall till en ekonomi i klar uppgång. Men det kom för sent. Perioden var för kort. Andra tyckte sig kunna lova mycket mer.

Vi hade fått en rödgrön röra i riksdagen.

Då - i mars 1995 - var det tydligt att detta lett till problem. En massiv återställar- och skattehöjningspolitik hade redan börjat att ta udden av den starka ekonomiska uppgång som hade pågått sedan sommaren 1993.

Men det var tydligt att vänstermajoriteten i riksdagen inte skulle klara av att regera Sverige. Att den socialdemokratiska regeringen på ett eller annat sätt skulle tvingas att söka borgerligt stöd.

Så blev det också. Folkpartiet hade socialdemokraterna redan förkastat. Kristdemokraterna hade sagt nej. Oss moderater var man uppenbarligen rädd för. Det blev centern som då räddade den socialdemokratiska regering som på så kort tid hade lyckats att ställa till det så tydligt.

Sedan dess har det faktiskt inte hänt så mycket. Jag kan inte undgå intrycket av

att det varit en påtagligt passiv period i politiken.

Statsfinanserna har sanerats, sägs det ständigt. I en mer tillfällig bemärkelse är detta korrekt. Och bra. Inriktningen på att åstadkomma detta lades fast mycket tydligt av oss under den period vi hade ansvaret. Skillnaden var att vi strävade efter att göra det mest med utgiftsbegränsningar, medan den majoritet som varit sedan dess strävat efter att göra det mest med skattehöjningar.

Faktum är att det under denna mandatperiod fattats större beslut om ökade statliga utgifter än vad det fattats beslut om minskade statliga utgifter. Utgiftsåtagandena har sammantaget inte minskat - de har ökat.

Och de minskningar som skett har till mycket stor del varit dels en följd av tidigare fattade beslut och dels en konsekvens av den snabba nedgång av räntan som drivits på av främst den internationella utvecklingen.

Nu talas det om att allt är räddat, faran är över och intet mer måste göras.

Jag vill varna för det.

Så länge skatter och utgifter ligger på de nivåer de har i Sverige i dag kommer våra offentliga finanser att fortsätta att vara mycket konjunktur känsliga. Det krävs tyvärr inte mycket av försvagning av konjunkturen för att det underliggande underskott vi har snabbt skall bli en bra bit större.

Vi har tyvärr inte stigit av från berg- och dalbanan - vi närmar oss bara krönet.

Under våra tre år i regeringsställning var seglatsen förvisso ganska stormig. Ett banksystem som hotade att rasa samman. En arbetslöshetsbomb som detonerade med stor kraft. En europeisk valutakris som ställde det mesta på huvudet. En vänster- och högeropportunisternas principiösa pardans i riksdagen.

Men trots allt detta förmådde vi att föra vidare en stark förnyelse.

Vi inledde och slutförde, trots allt olyckskorpars kraxande, förhandlingarna om Sveriges medlemskap i den Europeiska Unionen. Vi lade om riksdagens mandatperioder och hela beslutsprocessen för statsbudget. Vi införde den s k

påsprincipen för bidragen till kommunerna. Vi stärkte skyddet för fri- och rättigheter. Vi införde friskolor, beslutade om vårdnadsersättning och skapade husläkare. Vi avskaffade löntagarfonder, införde forskningsstiftelser och fick ett rimligt betygssystem. Vi stärkte rättsordningen och fick en överenskommelse om ett nytt pensionssystem. Vi sänkte skatter, avreglerade och gav företagsamheten framtidstron tillbaka.

Och vi fattade, inte utan en del lokala svårigheter, de avgörande besluten om den fasta förbindelsen mellan Sverige och Danmark.

Mitt i stormen var det ganska så mycket som vi faktiskt lyckades att göra.

Men under denna period har det varit snarast varit passiviteten som regerat. Återställare, förvisso. Men förnyare, sällan. Och därför har det också blivit som det blivit.

Uppgången i sysselsättningen bröts och ersattes av en nedgång. Hade den uppgång vi lämnade över fortsatt hade Sverige i dag haft minst 150.000 fler nya riktiga jobb. Det hade betytt mycket.

Och det som oroar mig mest inför kommande år är just detta.

Sysselsättningen i dag är lägre än när denna mandatperiod inleddes. Och den är det trots att massiva insatser satts in för att minska antalet människor som vill ha arbete. Att pressa arbetslöshetsköer med olika typer av offentliga insatser är tyvärr inte så svårt. Men att skapa verkliga förutsättningar för nya riktiga jobb är betydligt svårare. Och det är med detta man misslyckats - och misslyckats massivt.

I 1990-talets Sverige har antalet löntagare blivit färre och antalet bidragstagare blivit fler. Allt färre skall försörja allt fler. Redan i dag är de offentliga kostnaderna för att försörja alla dem som skulle vilja försörja sig själva högre än kostnaderna för ATP-systemet.

Och här ligger grunden till många av de andra problem som Sverige i dag brottas med.

En expertgrupp i finansdepartementet formulerade nyligen saken så här:

”Den höga arbetslösheten och den omfattande förtidspensioneringen innebär att allt färre människor måste försörja allt fler. Det tär på de offentliga finanserna, tunnar ut medborgarnas kunskapskapital och på sikt kan det hota den sociala sammanhållningen.”

Så är det.

Och konsekvenserna är betydande. I allt mindre grad betalar vi hög skatt för att få en bra skola. I allt högre grad betalar vi hög skatt för att finansiera en hög arbetslöshet. Och förmår vi inte vända på politiken tyder dessvärre allt på att vi i morgon kommer att tvingas att betala än högre skatt för att finansiera en än högre faktisk arbetslöshet.

Det är en oacceptabel, orimlig och i grunden alldeles omöjlig utveckling.

Det är fel att påstå att det handlar om fel som uppkommit under just denna mandatperiod. Vår låga tillväxtkraft och bristande omvandlingsförmåga är ett problem som funnits under ett antal decennier. På 1970- och 1980-talet trodde man att ekvationen då och då kunde lösas ut genom att vår valuta devalverades. Under 1990-talet har det funnits en insikt om att detta aldrig kan vara rätt politik, samtidigt som insikten om att det som då krävs är grundläggande strukturförändringar tyvärr inte vuxit sig tillräckligt stark.

Och det är här som passiviteten under dessa år har varit så förödande. Man har återställt. Man har höjt skatter. Men man har gjort intet - slätt intet - för att åstadkomma den förnyelse och den förändring som krävs.

Statistiken talar sitt tydliga språk. År efter år sjunker Sverige ner i den internationella tillväxtligan. Förra året passerades vi av Finland och av Irland. Det är inte slutet på vår nedförsbana. Nu visar Europakommissionens allra senaste bedömning i förgår att vi under detta och nästa år förväntas att fortsätta att ha en lägre ekonomisk tillväxt och en svagare utveckling av sysselsättningen än genomsnittet i den Europeiska Unionen.

Så skulle det inte behöva vara.

I början av 1990-talet - när vi ville ge Sverige en ny start efter det misslyckade

1980-talet - hade vi ambitionen att Sverige skulle bli ett företagare- och tillväxtland med en utveckling bättre än genomsnittet i den Europeiska Unionen. Och trots stormarna under de tre korta åren kom vi en bra bit på väg.

Men nu är det tydligt att man misslyckats. Det är illa. Men än värre när att man inte längre verkar att ha ambitionen. Man verkar ha gett upp. Med en matt konjunkturvändning har även den passiva politiken kommit till sitt slut. Traditionalismen verkar helt ha tagit över.

Nu förefaller inte längre arbete åt alla vara ledstjärnan för politiken. Nu är det bidrag för alla som verkar vara principen före andra.

Säkert finns det ett drag av valtaktik över detta. Vi har sett det så tydligt under tidigare år. Det utlovas alltid höjda bidrag före valen. Verkligheten blir sedan ofta en annan.

Men bidragspolitikerna används ofta för att förhindra förnyelsepolitiken. Höjda bidrag framställs som samhällsutvecklingens själva kärna. Höjda bidrag ses som kungsvägen till ett bättre samhälle.

Men så är det inte. Om allt fler skall leva på bidrag, och allt färre kommer att leva på lön, kommer samhället förr eller senare att kollapsa. Jag säger inte för att jag tror att detta kommer att inträffa omedelbart. Men jag säger det med stort allvar och medvetenhet om de utmaningar vi står inför.

1990-talet har i Sverige inneburit färre löner, flera bidrag, högre skatter.

Jag ser det som en alldeles avgörande uppgift att vända på detta.

Att se till att vi under de kommande mandatperioderna successivt får fler som kan leva på en lön, färre som beroende av bidrag utan att behöva det och skatter som är lägre och rimligare för alla.

Fler löner. Färre bidrag. Lägre skatter.

Det måste vi åstadkomma. Och det kan vi åstadkomma.

Mot detta rider traditionalismen spärr med alla till buds stående metoder. Varje utebliven skattehöjning, för att inte tala om skattesänkning, framställs som ett avgörande dråpslag mot allt som är gott och vackert i vårt Sverige.

Skatter behöver vi. Det är så vi finansierar allt det som bara det offentliga kan eller får göra i ett gott samhälle. Och det förblir relativt mycket. Statsförnekande har vi aldrig varit. Våra nollvisioner gäller inte skatten.

Men det är ett farligt felslut att tro att höjda skatter leder till bättre möjligheter för all offentlig verksamhet.

Se på vad som hänt under dessa år av socialdemokratiskt styre runt om i Sverige!

Skatterna har förvisso höjts. Cirka 80 miljarder kr i höjda skatter på alla och i stort sett allt. Var det något fel på våra varningar i valrörelsen 1994 för vad socialdemokraterna tänkte göra så var det att de var för försiktiga.

Höjda skatter har vi fått.

Men har Sverige sedan dess fått fler nya riktiga jobb? Nej, det har vi inte.

Har vi fått en bättre fungerande skola? Nej, det har vi inte.

Har vi fått en bättre sjukvård med kortare köer? Nej, det har vi inte.

Har äldreomsorgen i Sverige sedan dess blivit bättre? Nej, det går inte att säga.

Har rättsskyddet stärkts, försvaret ordnats upp, den högre utbildningen fått bättre möjligheter? Nej, på alla dessa områden har utvecklingen snarast gått åt det motsatta hållet.

Här i Göteborg höjde socialdemokraterna 1995 skatten med en krona. Det innebar att de fick ca 2 miljarder kr mer i den kommunala budgeten. Allt skulle

lösas, sades det.

Sedan dess har vårdköerna - vården har varit ett kommunalt ansvar - bara växt och växt och slår nu 1990-talsrekord. Och i skolan funderar var tredje lärare på att sluta. Utbyggnaden av äldreomsorgen har bromsats. Socialbidragskostnaderna har ökar dramatiskt.

Har Göteborg fått bättre vård och bättre skola genom höjd skatt? Nej. Det var faktiskt bättre när skatten var lägre.

Och så är det i många fall runt om i Sverige. Solna kommun med Polhemsgården är en kommun där socialdemokraterna höjde skatten med 1:45 efter förra valet. Men det hindrade inte alls att de utsatte omsorgen om de äldre för grov politisk vanskötsel.

Vi som sitter här vet hur det hänger ihop. Att det är en växande ekonomi med människor i arbete som ger ett bättre samhälle. Och som också ger kommuner de resurser som behövs. Att höjda skatter bromsar.

Och inte minst att det är förnyelsen och förändringen av de olika systemen som är det som gör det möjligt att steg för steg öka kvaliteten i skola och sjukvård och allt annat som vi tycker är viktig.

I kommuner och landsting har vi fått högre skatt och sämre service. Vi betalar förstaklassbiljett och vi får tredjeklassservice. Det är orimligt. Då är det inte priset som skall höjas. Då är det servicen som skall förbättras.

Sedan förra sommaren har jag talat om att Sverige under de kommande åren behöver tre stora reformer.

För det första:

En skattereform för individer och familjer skall kunna leva på sin lön. Det handlar om både friheten och välfärden för de som i dag tycker att det känns

trångt.

Jag återkommer strax till detta.

För det andra:

En företagandereform för att skapa förutsättningarna för nya riktiga jobb. Inte allehanda tillfälliga terapijobb administrerade av någon arbetsmarknadsminister. Utan riktiga jobb med riktiga löner och en riktig framtid.

Mycket kan göras snabbt för nya jobb. Vårt gemensamma borgerliga förslag om skattereduktion för hemtjänster ger inte bara tiotusentals nya jobb. Det är också det viktigaste som snabbt kan göras för jämställdheten för många. Männerna - ty så är det - får skattereduktion för att hjälp med reparera uthuset. Men kvinnorna - ty så är det - har hitintills förvägrats det för att våra huset eller barnen eller de äldre. Det är en orimlig och en orättvis politik.

För det tredje:

En trygghetsreform som skulle sträva efter att ge oss trygghetssystem - socialförsäkringar, sjukvård, äldreomsorg - som vi kan lita på i dag och i morgon.

Vårdgarantin i sjukvården kommer vi att ha möjlighet att införa snabbt. Det kapar köer, minskar lidande och spar faktiskt också pengar på sikt. Köer är ingen besparing, vilket kan man på sina håll tycks tro.

Jag har talat om dessa tre reformer från Karesuando i norr till Ystad i söder. Varje måndag nya möten med nya människor

Och jag har sannerligen inte funnit skäl att dra ifrån i listan över det som måste göras när vi nu strävar efter att göra Sverige bättre. Tvärt om. Det har i stället blivit allt tydligare vad som måste läggas till.

För det fjärde.

En ny politisk satsning på att bereda vägen för informations- och kunskapssamhället. Göra Sverige och Norden absolut ledande i denna

utveckling. Bredband för alla. Bredband i stället för bidrag.

Nu visar internationella undersökningar att vi tappar mark. Dagens Financial Times berättar åter i fyrspaltsrubriker om att världens mest framgångsrika telekomföretag kanske tvingas lämna sitt hemland.

Vi kan vara bäst. Det skall vi se till att vi blir.

För det femte.

En millenniereform för en bättre skola genom den kvalitetsgaranti för skolan som skulle ligga i kombinationen av tydligare och skärpta krav på kunskaper men starkt ökad frihet för skolor och lärare och elever. Mindre system - mera skola. Efter att det under många decennier snarast varit tvärt om.

Och för det sjätte:

En tydlig och framtidsinriktad Europa-politik. Vi kan inte ha en regering vars Europa-politik verkar bestå mest av osammanhängande personliga grubblerier. Vi har ett tydligt och klart intresse av att så snart som möjligt komma med i den gemensamma stabila europeiska valutan. Ekonomisk integration är i längden inte förenlig med valutapolitisk segregation.

I juni år 2001 samlas den Europeiska Unionens stats- och regeringschefer till toppmöte här i Göteborg. Jag hoppas att de då skall vara fler än i dag, med också ett eller flera baltiska länder i kretsen. Men jag kommer att göra allt jag kan för att Sverige då inte längre ses som den europeiska samarbetspolitikens efterslänrare.

Tre gamla punkter - tre nya punkter. De sammanfattar inte allt vi vill göra. Men de visar tydligt den starka nödvändigheten av en politik för förändring. Inte stillastående. Utan förnyelse.

Jag har väckt visst uppseende genom att säga att jag skulle välkomna en så bred samverkan som möjligt kring dessa olika reformer för förnyelsen av Sverige. Att ingen borde uteslutas bara på grund av partibok.

Att det i denna tid efter socialismen borde kunna finnas förutsättningar för en förnyelse också i de delar av vårt politiska liv som förut hade den röda fanan och de tydliga teserna så kära.

På sina håll har man nog tyckt att jag varit lite naiv. Och att det i längden blir lite tråkigt om den politiska debatten skall vara alltför saklig.

Och i det har man nog också haft rätt. På kort sikt är det säkert naivt att tro att socialdemokraterna skall våga förnyelsen och förändringen. Jag såg härom dagen att statsministern sade att man skulle diskutera framtiden så småningom - efter valet. Dessförinnan är ingenting sådant på något sätt aktuellt.

Men det som kanske är naivt på kort sikt är en nödvändighet på längre sikt. Hur mycket traditionalismen och tillbakablickandet än kan dominera när taktiserandet är det som styr, kommer förr eller senare verkligheten, med dess problem och dess möjligheter, och med de behov av förnyelse och förändring som där finns, att tränga sig på.

Och då är det av alldeles avgörande betydelse att det finns en stark politisk kraft som har vågar ha visionen, vågar visa vägen, vågar ha den politiska viljan att tala om den förnyelse som framtiden kräver - och också har förtroende nog att våga att sträcka ut handen till de som vill vara med.

Vår valrörelse - de 177 dagar och nätter som ligger framför oss fram till valdagens avgörande - skall bli en valrörelse i framtidens och förnyelsens tecken.

Vi skall visa de vägar som andra i dag inte vill se, än mindre beträda, men som är de som förr eller senare måste bli hela Sveriges.

Inte minst måste vi visa att det är nödvändigt - om vi skall klara mycket annat också - att börja att sänka skatten. Att göra det, under de allra närmaste åren, ner till de nivåer vi alla kom att uppleva som riktiga och rimliga efter den stora skattereformen i början av 1990-talet.

Det är en märklig rockad vi sett i skattepolitiken under senare år. Det är vi moderaterna som tagit upp diskussionen om skattepolitikens sociala dimension. Som pekat på att det inte är för få bidrag, inte i stället för få löner, som är vårt avgörande problem.

Och av de miljarder kr som vi är beredda att satsa på sänkta skatter ligger den alldeles överväldiga delen just på individer och familjer som har inkomster som är lägre eller som är relativt medelmåttiga.

Vi kommer i april i riksdagen att lägga fram vårt nya förslag till ett förvärvsavdrag på skatten, uppgående till ca 10% av inkomsten. Bo Lundgren kommer att presentera detaljerna senare i dag.

Vi gör det för att alla individer och familjer i vårt Sverige skall få en tydlig och klar sänkning av skatten på förvärvsinkomster. Fler kommer att kunna leva på sin lön. Färre kommer att bli beroende av bidrag. Fler kommer att kunna se fram mot ett riktigt jobb och en tryggad framtid.

Det kommer att handla om en sänkning av skatten med ca 1.000 kr i månaden för en vanlig svensk familj.

Den förändringen kostar pengar för staten. I allt väsentligt kommer vi att ligga kvar vid de förslag till finansiering genom bl a lägre bidrag och lägre företagsstöd som vi tidigare presenterat i riksdagen.

Stora delar av den kontraproduktiva arbetsmarknadspolitiken kan avskaffas. Där finns värdefulla inslag av omskolning. Men till allra största delen är den ett kostsamt och kontraproduktivt illusionsnummer.

En ny regering borde kunna avskaffa också posten som arbetsmarknadsminister. Den har inte gjort någon glad under senare år.

Det är rätt när det sägs att det är betydande skillnader i skattepolitiken mellan oss moderater och socialdemokraterna. Men utvecklingen har gjort att de skillnaderna nu börjar att delvis se ut på ett annat sätt än vad som varit fallet under tidigare decennier.

Jag är övertygad om att också en socialdemokratisk regering kommer att tvingas att sänka skatter under kommande år. För tio år sedan sade också de att Sverige hade kommit upp i skattetak. Nu har vi med ett brak kört igenom det - och skadeverkningarna börjar att bli tydliga. Ingen regering kommer att vara oberörd av detta.

Men skillnaderna mellan oss kommer sannolikt ändå att vara mycket tydliga.

Två skatter kan visa vad jag talar om. Fastighetsskatten och förmögenhetsskatten. Den förra belastar i stort sett alla. Den senare belastar omedelbart betydligt färre, men ändå inte så få.

Fastighetsskatten har blivit en allt tyngre börda för allt fler. Den bidrar till de mångmiljardförluster som nu öppnas upp i kommunala bostadsföretag med alla de ekonomiskt hemska konsekvenser detta kommer att få. Den har bidragit till att krascha bostadsbyggandet. Den har - bokstavligen - drivit individer och familjer från hus och hem.

Men regeringen vill absolut inte sänka den. Nu vill man i stället utreda. Absolut inte om några sänkningar. Utan bara om tekniken. Vi har fått se starkt begränsande direktiv, och vi har blivit ombudade att utse en moderat representant tillsammans med en för alla andra partier - med undantag för socialdemokraterna som får sex (6) företrädare.

Jag säger här och nu - i den utredningen deltar inte vi. Det viktigaste med fastighetsskatten är inte att utreda den. Det viktigaste är att sänka den. Socialdemokraterna kommer att utreda för att sedan höja. Vi kommer att kämpa för att i stället sänka.

Andra skatter kommer socialdemokraterna däremot att tvingas att sänka. Successivt ser vi redan nu hur socialdemokratiens Sverige håller på att ersätta den gamla principen skatt efter bärkraft med den nya principen skatt efter flyttkraft.

Utän radikalt bättre förutsättningar för nya riktiga jobb kommer utvecklingen mot allt färre som skall försörja allt fler att fortsätta. Och det blir alldeles ofrånkomligt att detta kommer att pressa upp skattenivåerna.

Men samtidigt ser vi ju hur det öppnare Europa och en öppnare värld tvingar

fram sänkta skatter på allt det som kan och som kommer att röra sig över gränserna. Och kombinationen av en politik som inte förmår att skapa förutsättningarna för nya riktiga jobb och den internationalisering som kommer att fortsätta kommer då att bli en politik som - med rätta - kommer att upplevas som socialt stötande och orättfärdig.

Med brutal nödvändighet kommer skattebördan med en sådan politik då att förskjutas från det och det som kan välja bort Sverige till det eller de som i realiteten inte har något val.

I stället för att vara ett samhälle dit individer lockas för att arbete lönar sig, företagande känns stimulerande och förkovran är självklart riskerar Sverige att bli ett land där skatteinkomsterna kommer från det eller de som inte har något val.

Vi ser redan de tydliga tendenserna i det som är denna regerings politik

Skatten skall inte sänkas på boende eller på vanliga inkomstagare. Men skatten skall sänkas på miljardärer, på utländska experter och på starköl.

Det senare är en nödvändighet. Det är inte det saken gäller. Men det förra är en orimlighet. Det skall vi inte acceptera - och det kommer Sverige förr eller senare att revoltera mot.

Jag säger inte att socialdemokraterna medveten strävar efter denna socialt upp- och-nedvända skattepolitik. Men jag vet och jag ser hur logiken i deras gamla politik i denna nya tid obönhörligen kommer att leda oss i denna riktning.

Fortsatt misslyckande med sysselsättningen driver upp de skatter som kan tas av dem som inte kan flytta eller välja. Men en kamp för att bevara det som kan bevaras leder till sänkta skatter på det som annars alldeles säkert flyttar eller väljer bort.

Därmed är det inte svårt att se vad valet gäller. Förmögenhetsskatten kommer att avskaffas i Sverige under de kommande åren alldeles oavsett hur det går i valet. Men fastighetsskatten och andra skatter som drabbar dem som inte har något alternativ kommer att höjas eller sänkas beroende på utgången.

Hur vi kommer att klara sysselsättningen på längre sikt kommer i hög grad att vara beroende av hur vi klarar skatterna på kortare sikt.

Det finns ett tydligt och viktigt samband mellan också inkomstskatter och sysselsättning. Längre har det förnekats. Men nu ser vi det handgripligen i diskussionerna om ifall våra stora företag kommer att ha möjlighet att bibehålla nyckelfunktioner i Sverige.

För två veckor sedan visade en ny rapport från finansdepartementets expertgrupp för offentlig ekonomi att det finns ett tydligt samband mellan nivån på inkomstskatterna - i praktiken kommunalskatterna - och nivån på sysselsättningen.

Exaktheten skall nog inte överskattas, men ekonomen Stefan Fölsters noggranna studier konstaterade, att efter det att alla andra faktorer som påverkar detta hade räknats bort, "sysselsättningsgraden tenderar att vara 8 procentenheter lägre i län där inkomstskatten är en procent högre."

Det är ett resultat som är revolutionerande i sina konsekvenser.

Och Fölster visar dessutom detta samband åt bägge hållen. Ju högre kommunalskatten är, desto lägre kommer sysselsättningen att bli. Men när sysselsättningen blir låg, tenderar dessutom kommunalskatten att drivas upp.

Det sades att det gamla skattesystemet, före skattereformen, var pervers. Det uttrycket framstår närmast som förmildrande när vi nu kan se resultaten av den skattepolitik som sedan dess vuxit fram.

Vi hamnar i en cirkelgång av felaktigheter, alla rotade i oförmågan att föra en politik inriktad på arbete åt alla, alla drivna av en politik som strävar efter bidrag åt alla, och med successivt allt mer perversa och allt mer orättfärdiga effekter på samhälle och individer.

Skatt efter bärkraft ersätts av skatt efter flyttkraft. Och mellan höga skatter och vikande sysselsättning driver varandra i en cirkel som riskerar att göra ont värre.

I dag döljs mycket av det försiktigt uppåtgående konjunktoren. Men skulle den vika finns det en alldeles avgörande risk för att vi står inför en riktigt rejäl rysare när det gäller sammanhållning och sysselsättning i stora delar av vårt samhälle.

Jag är helt och fullt övertygad om att lägre och rimligare skatter kommer att bidra till fler och tryggare jobb, som kommer att ge en långt bättre bas för offentliga verksamheten och enskild välfärd än vad vi ser i dag.

Vår politik är inte bara en politik för att man skall kunna leva på sin lön. Det är i minst lika hög grad en politik för arbete för alla. Och en politik med långt mer av social rättvisa än den skattepolitik för flyttkraft som socialdemokraterna långsamt och tydligt driver in i.

Förmögenhetsskatten kommer de att avskaffa. Men fastighetsskatten kommer de att höja.

Det är - säkert som Amen i kyrkan - den prognos som kan göras vad gäller skattepolitiken vid ett fortsatt socialdemokratiskt regeringsinnehav under de kommande åren.

På punkt efter punkt vill jag att vi skall driva en saklig och stark politik för förnyelsen av Sverige.

I måndags var jag i Alingsås. I Alströmergymnasiet där fick jag en fråga av Erik Lövrup som jag sedan noterade att åtskilliga media refererade.

Han ville veta om politikerna i denna valrörelse kommer att ägna sig åt att smutskasta varandra. Och hans fråga hade tydligt stöd av de flera hundra ungdomarna i den fullsatta aulan.

Jag svarade uppriktigt att jag hoppades att så inte skulle bli fallet. Och att jag lovade att försöka att göra vad jag kunde för att vi skulle få valdiskussion med saklighet och stil och respekt.

Nu är jag ju - har jag förstått - en ganska usel och eländig person. Jag har av auktoritativa personer i vårt samhälle informerats om att jag föraktar människor i största allmänhet och - om jag förstått det hela rätt - kvinnor i alldeles särskild grad. Jag har läst på staden och i tidningar och i stora annonser att jag förstört Sverige och tydligen avser att göra samma sak igen.

I förgår tog jag mig före att beställa LO:s sk valpaket. Jag har från åtskilliga fackliga organisationer noterat ett intresse för att sakligt och framsynt delta i en vidare samhällsdebatt. Jag har under senare veckor t ex haft spännande och givande diskussioner med ledande företrädare för bl a Lärarnas Riksförbund och Vårdförbundet.

Det är rätt att lyssna på facket - de kan ha någonting att säga.

Och det hade också LO. I det som förefaller att vara den enskilt mest kostsamma politiska kampanj som Sverige har sett i modern tid.

Nu handlade dess valbok dock tyvärr inte så mycket om vad LO tyckte och tänkte i de frågor som jag tror är viktiga, och som jag tror att också de flesta av LO:s medlemmar tycker är viktiga.

Den handlade om vad jag tyckte och tänkte. Ju mer jag bläddrade desto mer smickrad blev jag av uppmärksamheten.

I deras valtidningen är det en fin bild av mig på framsidan. Mitt inne i den är det två stora bilder där jag kläs ut på lite olika sätt. På baksidan har de svungit sig upp till att ha inte mindre än fem bilder av mig.

Och däremellan tas det om vad jag tycker. Och - antar jag - ni också.

Några mjäkigheter handlar det knappast om.

En artikel inleds så här: ”Först tror man inte att det är sant. Moderaterna vill ta bort semestern! De arbetar ju hårt för att designa fram en mänsklig Carl Bildt som inte vräker ur sig folkfientliga stolligheter. Men sen ser man att det faktiskt stämmer - moderaterna vill avskaffa den lagstadgade semester vi alla har rätt till varje sommar.”

Och det är ju tuffa bud. Ingen semester.

Men det räcker inte med det.

Över en hel sida med förtjusande bild av mig lyder den feta rubriken:

”Ta bort allt!”

Det räcker inte med att skära ner i välfärden, förklarar moderat ledare. Det handlar - hävdas det - om att ”ta bort allt”.

Just det! Allt!

Vad som innefattas i detta veta jag inte. Konstant solförmörkelse verkar vara ett centralt inslag i den moderata mörkerstrategin.

Några mycket, mycket försiktiga antydningar till möjliga ljusglimtar finns dock i artikeln.

”Det är kanske orättvist att beskylla moderaterna för att helt avskaffa pension och grundskola.”

Helt. Någon flisa, någon liten ruin eller rest kan möjligen komma att vara kvar. Kanske. Man vet inte riktigt.

Den lilla valtidningen - utannonseras som ”Sveriges största” - har sannerligen gett mig uppmärksamhet. Jag räknar till ca 25 olika omnämmandet och påståenden och motsvarande. Och så alla bilder.

De som säger att jag inte syns i debatten har inte sett Sveriges största valtidning.

Men ju mer jag bläddrar i hela detta material ju mer är det en sak som bekymrar mig. Jag finns där förvisso. Sida upp och sida ner.

Men var finns Göran Persson?

Det står på någon sida i den sk valhandboken att det är personröstning i år. Att man då skall ”sätta ett kryss i rutan framför den kandidat Du helst vill se vald”.

Och så är det ju.

Jag har förstått av LO:s valmaterial att de inte tycker att deras medlemmar skall sätta kryss i rutan framför namnet Bildt, om de nu skulle vara frestade till det. Och inriktningen på detta material antyder att man tror att den frestelsen annars kunde vara stark.

Men vad skall de då sätta kryss för?

I hela det stora valmaterialet i valpärmen nämns Göran Persson bara en enda gång därför att han undertecknat ett upprop tillsammans med Bertil Johnsson. Riktat mot moderaterna och Bildt - vad annars?

Varför är inte LO för Göran Persson? Är det något fel på honom?

Valet är - av allt att döma - mänskligheten mot Bildt. Men man kunde ju i alla fall ha kostat på sig en upplysning av vilken sida man tycker att Persson numera står på.

Jag har svårt - kanske är det fel - att bli personligen upprörd över övergrepp som detta. Jag har varit med om värre. Jag har sett hat i vitögat. Men jag ser det som ett direkt politiskt övergrepp mot alla de medlemmar i LO som röstat annorlunda, som överväger att rösta annorlunda och som har rätten att rösta annorlunda.

Deras LO har blivit en skattefinansierad svartmåleriverkstad.

Säkert skött enligt lite modernare principer. Jag ser att den svarta rapport om moderaternas arbetsrätt som ingår i paketet tagits fram av LO-Rättsskydd Aktiebolag. Ja, inte riktigt. Texten har bearbetats av Textmakarna Aktiebolag.

Svartmålarerna har satts på bolag.

Av det som en gång var en fackförening och en folkrörelse har blivit konsultknäck, svartmåleriverkstad och bolagsvänster.

Det dånar inte längre i rättens krater. Men det skakas uppenbarligen av rädsla i maktens boning. Och då skickas de bolagiserade svartmålarerna fram för att tjäna

den gamla maktens intressen.

Det är inte välfärden de vill värna. Det är makten de vill behålla.

Jag vet inte om Erik Lövrup i Alingsås hade sett LO:s valmaterial när han ställde sin fråga. Men hans fråga hade säkert blivit än skarpare om han hade gjort det. Mitt svar hade dock blivit detsamma.

Vi vill inte skämmas inför väljarna. Vi tänker att föra denna valrörelse med sakligheten i vår samhällskritik och styrkan i vår egen politik som vårt blankaste vapen.

Vårt politiska uppdrag handlar om sig om självberöm eller om svartmålning. Utan om framtidstro och vilja till politiskt ledarskap.

Vi lever i en de spännande och hisnande förändringarnas tid. Bredbandsrevolutionen kommer inom ett decennium att ha förändrat långt mer än vad de flesta tror. Och allt tydligare kommer vi att beröras av också de vetenskapens landvinningar som kommer på biologins och medicinens område.

Två tredjedelar av alla de människor som genom mänsklighetens historia blivit 60 år och äldre lever i dag. Vi står på kanten av att kanske kunna bekämpa cancer. De barn som föds i dag kan mycket väl komma att få uppleva inte bara ett utan faktiskt två sekelskiften.

Vi har bättre möjligheter till fred än på oerhört länge. Vi har en större möjlighet till frihet än någonsin tidigare. Vi står inför en ny upptäcktstid som öppnas av vetenskap och teknik.

Jag vill inte att Sverige - mitt eget, mina barns land - skall vara ett land som blickar bakåt. Som tronar på minnet från fornstora dagar. Som stänger sig inne i ett folkhem som blir allt dammigare.

Jag vill att Sverige skall vara ett land som i allt vågar att sikta mot stjärnorna. Vi

kan vara bättre och vi kan vara bäst - om vi bara vill.

Sverige är värt en bättre politik och en bättre regering.

Och vi är redo.

Taggar

1990-tal, 1998, Man, Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-bildt-tal-pa-moderaternas-kommunala-rikskonferens-1998>